

Omistajaohjauskeskustelut 2022 / Mercuria kauppaoppilaitos Oy, 14.9.2022

VD/10771/02.01.02.02/2022

RV/K-ML/RK-K/TK

Konserniohjaus kävi Mercuria kauppaoppilaitos Oy:n kanssa 14.9.2022 omistajaohjauskeskustelun, jonka tarkoituksena oli varmistaa omistajanäkökulman välittyminen tytäryhteisön toimintaan osana konserniohjausta ja -valvontaa. Omistajaohjauskeskustelujen tavoitteena on myös saavuttaa luottamuksellinen ja keskusteleva yhteys kaupungin ja tytäryhteisön välillä. Keskustelussa olivat läsnä henkilöstö- ja konserniohjaaja Kirsi-Marja Lievonon, konserniohjauksen päällikkö Riikka Kiljander-Kiiskinen, controller Teija Kauhanen sekä yhtiön hallituksen puheenjohtaja Carita Orlando, toimitusjohtaja, oppilaitoksen rehtori, Tiina Immonen ja talousjohtaja Jussi Kurki.

Mercuria kauppaoppilaitos Oy (ent. Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy) on kaupungin 95,5-prosenttisesti omistama tytäryhtiö, joka tarjoaa järjestämisluvanvaraista perus-, ammatti- ja erikoisammattikoulutusta erityisesti kaupanalalle. Oppilaitos sijaitsee Martinlaaksossa, yhtiön omistamassa Mercuria-talossa, jota se vuokraa samalla myös Martinlaakson lukion ja Vantaan aikuislukion käyttöön.

Yhtiön toimintaympäristössä on ollut viime vuosien aikana merkittäviä muutoksia paitsi koronapandemian myös koulutustoiminnan lainsäädäntöuudistusten seurauksena. Mercuriassa on käynnistetty syksyllä 2022 toinen lukuvuosi laajennetun oppivelvollisuusiän kuuluvien opiskelijoiden kanssa. Ammatillisen opetuksen viimeaikaiset reformit ovat lisänneet merkittävästi raportointivelvoitteita ja hallinnollista työtä opetushenkilöstölle, mikä vähentää resursseja varsinaisesta opetustyöstä. Yhtiön edustajat pitivät tärkeänä sitä, että koulutuspoliittisten uudistusten tulokset olisivat realisoituneet selvemmin ennen seuraavia muutoksia.

Mercuria tekee paljon yhteistyötä kaupungin oppilaitosten, Martinlaakson lukion ja Vantaan Aikuislukion kanssa. Opiskelijoille tarjottavaa kaksoistutkinnon suorittamismahdollisuutta pidettiin aidosti hyvänä vaihtoehtona, koska opiskelijat pystyvät suorittamaan samassa paikassa sekä lukio-opintoja että ammatillisia opintoja ja lisäksi samansisältöisten opintojen keskinäinen korvattavuus on hyvä. Mercuriassa oltiin kuitenkin huomattu, että aikuislukion nimi antaa jossain määrin virheellistä mielikuvaa nuorille opiskelijoille, sillä aikuislukion opetus ei ole suunnattu yksinomaan aikuisille.

Mercuria on mukana erilaisissa hankkeissa. Opetusministeriön jakama strategiarahoitus on näistä merkittävimpiä. Lisäksi yhtiöllä on käynnissä vastuullisuuteen liittyvä Vaskihanke, jonka tavoitteena on selvittää oppilaitoksen hiilijalanjälkeä. Hankkeesta saatavien tulosten hyödyntäminen on tärkeää yhtiön tulevan vastuullisuusohjelman laatimisessa. Yhtiö on päivittämässä strategiaansa, jossa jatkossa vastuullisuus sekä yrittäjyys painottuvat entistä vahvemmin, mikä tukee hyvin myös kaupungin yhtiölle asettamien tavoitteiden toteuttamista. Vastuullisuusteema sisältyy myös Mercurian opetukseen.

Toimitusjohtaja nosti esiin myös työvoimapulan, joka on noussut esiin erityisesti koulupsykologien osalta. Korona-ajan etäopiskelun ja arjen muuttumisen seurauksena opiskelijoilla on entistä suurempi tarve saada myös psykologin tukea. Opiskelijoiden opintojen edistymisessä oli korona-aikana tullut huomattavan paljon viivästymisiä. Kaupungin ja jatkossa hyvinvointialueen tulisi tarjota opiskelijoille kouluterveydenhuolto. Yhtiö selvittää mahdollisuutta ottaa yhtiön omille palkkalistoille terveydenhuoltoalan ammatilainen kuitenkin siten, että tehtävät ovat sillä tavoin eriytetyt, ettei synny ns. varjo-organisaatiota hyvinvointialueen palvelutuotannon rinnalle.

Yhtiön toiminta talouden tunnusluvuilla tarkasteltuna oli toteutunut kokonaisuutena suunnitellun mukaisesti. Liikevaihdon (TA2022: 8 031 tuhatta euroa) merkittävin erä koostuu suurelta osin opiskelijakohtaisista valtionosuuksista. Yhtiö esitti katsauksessaan elokuun lopun tilannetta ja ennakoi, että tilikauden tulos olisi likipitään 579 tuhatta euroa eli talousarvion mukainen. Sähkön hinnan suuret muutokset tuovat kuitenkin huomattavaa epävarmuutta tilikauden tulokseen. Yhtiön omavaraisuuden ja maksuvalmiuden tunnusluvut ovat erittäin hyvällä tasolla, joten inflaatiosta ml. energian hinnan noususta ei yhtiön taloudelle ole akuuttia ongelmaa. Lisäksi kiinteistöpuolella on kohdistumassa korjauskuluja vielä kuluvalle tilikaudelle. Yhtiö joutunut siirtämään aurinkoenergiainvestointiaan (n. 150 tuhatta euroa) seuraavalle tilikaudelle suunnittelussa ilmi tulleiden haasteiden vuoksi. Yhtiö piti investointia edelleen myös taloudellisessa mielessä erittäin hyvänä. Investoinnit rahoitetaan edellisten vuosien voittovaroista. Mercurian leasingvastuut kohdistuvat pääosin oppilaiden tietokoneiden hankintaan.

Raportoinnin mukaan yhtiö on saavuttamassa sille asetetut taloudelliset, toiminnallisuuteen ja laatuun liittyvät, henkilöstöön liittyvät sekä ympäristövastuuseen liittyvät tavoitteet. Yhtiö omistaa koulukiinteistön. PTS korjauksissa on tärkeää huomioida kaupungin resurssiviisauden sekä hiilineutraalisuuden tavoitteet jokaisessa toteutuksen vaiheessa. Tavoitteen toteutumisen arvioinnille ei ole asetettu täsmällistä mittaria.

Yhtiön hallitus oli käsitellyt hallitustyöskentelyä koskevan arvioinnin ja keskustelleet vahvuuksista sekä ilmi tulleista kehittämiskohteista. Yhtiö raportoi riskienhallinnan tilanteesta toukokuussa kaupungille. Merkittävimpiä riskejä tuo mm. edellä mainitut koulutuspoliittiset muutokset. Yhtiö kertoi ryhtyneensä kehittämistoimenpiteisiin, jotka nousivat esiin sisäisen valvonnan kyselyssä. Yhtiöön on valittu hiljattain uusi, työhönsä motivoitunut hallitus omistajapolitiittisten linjausten kokoonpanoa ja osaamisvaateita vastaavasti. On tärkeää, että Vantaan kaupungin nimeämät hallituksen jäsenet tuntevat aitoa kiinnostusta toimialaa kohtaan.

Konsernijaosto 24.10.2022 § 9

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään merkitä pidetty omistajaohjauskeskustelu tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liite:

- Yhtiön esitys/ Mercuria kauppaoppilaitos Oy, 14.9.2022

Täytäntöönpano: Konserniohjaus ja -valvonta

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

Controller Teija Kauhanen, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)